

¹प्रसः, ²स्नानीयम्, ³स्नात्वाकालकः, ⁴ब्राह्मणस्नापकः, ⁵स्नावा, ⁶स्नात्वी, ⁷स्नायुः इतीमानि विशेषरूपाणि ।

(1881) “ खिह प्रीतौ ” (IV-दिवादि:-1200. अक.वेद.पर.)

रधादिः ।

‘ स्नेहने स्नेहयेत्, प्रीतौ स्निहेत्— । ’ (श्लो. 198) इति देवः ।

‘ खिह— ’ इति केचित् । तद् भाष्यादिविरोधादुपेक्ष्यम् ।

स्नेहकः-हिका, स्नेहकः-हिका, ⁸सिस्निहिषकः-सिस्नेहिषकः-सिस्निक्षकः-क्षिका, ⁹सेष्णिहकः-हिका ; ¹⁰स्नेहिता-स्नेग्धा-स्नेढा-ढी, स्नेहयिता-त्री, सिस्निहिषिता-सिस्नेहिषिता-सिस्निक्षिता-त्री, सेष्णिहिता-त्री, इत्यादीनि रूपाणि दैवादिक-

1. ‘ घञर्थे कविधानं ग्लास्नाया— ’ (वा. 3-3-58) इति कप्रत्ययः । प्रस्नान्यस्मिन् इति प्रस्नः= शैलेषु विद्यमानो जलाशयः । ‘ आतो लोप इटि च ’ (6-4-64) इत्याकारलोपः ।
2. बाहुलकात् करणेऽनीयरप्रत्ययः । स्नान्त्यनेनेति स्नानीयम्=स्नानसाधनभूतश्चर्षण-विशेषः ।
3. अत्र मयूरव्यसकादित्वात् (2-1-72) समासः । मयूरव्यसकादिशकृतिगणः । अत्र यद्यपि ‘ स्नात्वाकालकः ’ इति ‘ समासेऽनञ्पूर्वे क्त्वो ल्यप् ’ (7-1-37) इति ल्यप् न्याय्यः । तथापि गणपाठादेव न समास इति सिद्धान्तः । ‘ —अनञ् ’ इत्यस्य पर्युदासत्वात् नञ्सहशेनाव्ययेन क्त्वान्तस्य समास एव ल्यबविधिः ’ इति केचित् ।
4. ष्यन्तात् ण्वुल् । ब्राह्मणानां स्नापकः इति याजकादित्वात् (2-2-19) षष्ठीसमासः ।
5. ‘ आतो मनिन्कनिप्— ’ (3-2-74) इति कनिप् ।
6. ‘ स्नात्वाद्याद्यश्च ’ (7-1-41) इत्यत्र निपातनात् क्त्वाया ईकारश्छन्दसि ।
7. औणादिके उणप्रत्यये रूपम् । स्नायुः=शरीरस्थमज्जाविशेषः ।
8. ‘ रधादिभ्यश्च ’ (7-2-45) इतीडिकल्पः । ‘ रलो व्युपधात्— ’ (1-2-26) इति क्तिविकल्पः । षत्वम् । तेन रूपत्रयम् । इडभावपक्षे ‘ वा हुहमुहणुहणिहाम् ’ (8-2-33) इति घकारविकल्पः, तस्य चत्वेन ककारः । पक्षे हकारस्य ढकारे, तस्य ककारेऽपि तुल्यं रूपम् ।
9. षञन्तेऽभ्यासे गुणः । उत्तरखण्डे षत्वम् ।
10. रधादित्वात् (7-2-45) इडविकल्पः । ‘ वा हुहमुहणुहणिहाम् ’ (8-2-33) इति षत्वविकल्पः । षत्वपक्षे षत्वे स्नेग्धा । ढत्वपक्षे षत्वढत्वष्ट्वढलोपदीर्घेषु स्नेढा इति रूपम् । एवं तव्यदादिष्वपि रूपत्रयं बोध्यम् ।